

یارانه پنهان؛ به نام گندمکار به کام دلال

سود ۱۲۵۰میلیارد تومانی دلالان گندم

با اینکه امسال نزدیک به حدود ۷ میلیون تن از گندم تولیدی به فاز

خرید تضمینی نرسید و دست دولت را نگرفت، با وجود این، سیاست پایدار دولت تداوم خرید تضمینی گندم از کشاورزان است، اما سیاست خرید تضمینی و اعطای یارانه‌های پنهان به کشاورزان و سود میلیاردی دلالان گندم، می‌تواند برای همیشه ادامه داشته باشد؟

■ آمار تولید

براساس تازه‌ترین آمارها، تولید گندم امسال به ۱۴ میلیون تن رسید اما معادل ۷ میلیون و ۸۰۰ هزار تن از این میزان تولید تحویل سیلوها شد، همچنین سه میلیون تن در دست کشاورزان باقی مانده و ۲.۵ میلیون تن گندم نیز به امید کسب سود بالاتر از قیمت تضمینی توسط دلالان خریداری شده است.

مصرف گندم کشور نیزسالانه ۱۱.۵ میلیون تن است. با توجه به تغییر رفتار مصرف‌کننده و افزایش مصرف نان به‌عنوان کالاهای جان‌شین برنج می‌توان برآورد کرد که احتمالاً میزان مصرف داخلی گندم در سال جاری نسبت به عدد مورد نظر وزارت جهاد کشاورزی تغییر یافته باشد، با وجود این، چنانچه عدد ۱۴ میلیون تن تولید گندم دقیق برآورد شده باشد، می‌توان گفت مانند چند سال اخیر تراز محصول گندم یعنی

تفاضل تولید از مصرف پیشی گرفته است.

■ تداوم خرید

مهلّت خرید تضمینی گندم هر سال تا پایان شهریور ماه بوده است، اما امسال این مهلت تمدید شده است. دولت این فرصت را به کشاورزان داده است تا آنها تا پایان ماه جاری، گندم خود را به مراکز خرید تضمینی گندم تحویل دهند.

در همین حال، آمار تحویل گندم به مراکز دولتی در مقایسه با سال گذشته نشان از کاهش ۱۷درصدی خرید تضمینی دارد. براساس آخرین آمار شرکت بازرگانی دولتی تاکنون ۷ میلیون و ۸۰۰ هزار تن گندم از کشاورزان خریداری شده است که پیش‌بینی می‌شود، این میزان افزایش یابد. سال گذشته کشاورزان ۹.۵ میلیون تن گندم را به سازمان‌های غله در استان‌های مختلف تحویل دادند.

دلایل مختلفی برای کاهش فروش گندم مطرح می‌شود که مهم‌ترین آن متناسب نبودن نرخ خرید تضمینی با افزایش نرخ تورم است. کارشناسان اقتصادی می‌گویند تورم باعث شد فروش گندم نسبت به سال گذشته از سوی کشاورزان کاهشی باشد.

■ خرید دلالان

علی‌خان محمدی، دبیر اجرایی بنیاد ملی گندم کاران در گفت‌وگو

سود پنهان

برخی از کارشناسان براین باورند که دولت علاوه بر خرید تضمین شده یارانه‌های متعددی برای تولید پرداخت می‌کند که از این یارانه‌ها به‌عنوان یارانه‌های

پنهان یاد می‌شود.

یارانه سوم، کود، بذر، نهاده‌ها از آن جمله است. با پرداخت یارانه پنهان این سؤال مطرح می‌شود که سود دلالان گندم همان رقم ۱۲۵۰ میلیارد

تومان است؟ خیر! واقعیت این است که تمام یارانه‌های پنهانی که به آن اشاره شد، نصیب دلالان می‌شود. کارشناسان اقتصادی براین باورند که وزارت جهاد کشاورزی باید حمایت‌های یارانه‌ای را در قالب رفتار هوشمندانه و پویا انجام دهد، چرا که تفکر هدف‌مندی یارانه‌ها نباید فقط معطوف به یارانه نقدی ثروتمندان یا قیمت بنزین باشد.

تولید حفظ شد

کاهش خرید گندم به هیچ وجه به معنی کاهش تولید نیست؛ چون تولید گندم امسال به ۱۴ میلیون تن رسید. با توجه به اینکه مهلت خرید تضمینی تمدید شده است ارزیابی جدی از اینکه امسال چه میزان خرید کاهشی یافته باشد امکان‌پذیر نیست، اما میزان خرید امسال از سال گذشته کمتر خواهد بود.

اما مهم این است که برای مصرف مردم و نیاز مصرفی به هیچ‌عنوان به واردات گندم نیاز نداریم و امسال نیز خودکفا هستیم. کاهش خرید دولتی دلیل کاهش تولید نیست، یک دلیل کاهش خرید دولتی آن است که بخش خصوصی

در حال خرید گندم است. کارخانجات آرد نیز حداقل ۸۰۰ هزارتن گندم را از کشاورزان خرید می‌کنند. اگر این آمارها را هم حساب کنیم نسبت به سال گذشته در خرید گندم عقب نیستیم. امسال قیمت صنف و صنعت را افزایش دادیم و قیمت گندم صنعت امسال ۱۸۵۰ تعیین شد که کمی بالاتر از قیمت خرید تضمینی است. این موضوع انگیزه بخش خصوصی برای مراجعه به کشاورزان و خرید مستقیم را افزایش داد؛ این‌موضوع نیز یکی از دلایل کاهش خرید دولتی گندم است. اما تأکید می‌کنم ذخایر گندم زیاد و موجودی وضعیت مناسبی دارد؛ فقط خرید کمتر از سال گذشته است. با توجه به اختلاف قیمت گندم در داخل و با کشورهای همسایه، انگیزه قاچاق گندم وجود دارد اما در این خصوص نهاده‌ای مرتبط باید نظر بدهند؛

■ چرا خرید تضمینی

کاهش تحویل گندم به سیلوها، این نقدینگی نیاز ندارند از فروش گندم خودداری کرده‌اند، اکثر آنان گندم را فروختند. اما خریدار گندم کشاورزان دلالانی هستند که گندم را انبار می‌کنند تا در فرصت مناسب بفروشند.

خان محمدی میزان گندمی را که در نزد کشاورزان مانده است ۳ میلیون تن و گندم خریداری شده توسط دلالان را ۲.۵ میلیون تن اعلام کرد. به گفته وی، قیمت گندم در بازار در حال حاضر ۲۳۰۰ تا ۲۵۰۰ تومان است.

تضمینی برای محصولات از جمله گندم سیاست کارساز و برنامه موافقی بوده است. خرید تضمینی از کشاورزان باعث شده است که اولاً قیمت محصولات کشاورزی در اقصی نقاط کشور کشف شده و از نوسانات و تفاوت‌های قیمتی جلوگیری شود.

اجرای این برنامه باعث شکل‌گیری بازارهای ملی در بخش کشاورزی شده و تا اندازه‌ای از نقش خریدهای یک طرف سلف جلوگیری کرده و چشم‌انداز قیمت‌ها را برای کشاورزان ترسیم کرده است. کاهش واسطه‌گری‌های مخرب مزیت دیگر

خرید تضمینی است.

■ منتقدان چه می‌گویند

برخی کارشناسان اما معتقدند سیاست خرید تضمینی در برابر تغییر شرایط بازارهای کالایی رویکرد ایستاتیک و غیر پویا داشته است. به این معنی که هنگامی که محیط اقتصاد کلان کشور وارد چرخه‌های رکود - تورمی می‌شود نمی‌توان سیاست مداخله‌ای تثبیت قیمت را به‌صورت پایدار و عمودی اجرا کرد و سیاست اقتصادی کفایت و کارایی‌اش را از دست می‌دهد.

مطابق آمارهای موجود، نرخ تورم روستایی در شهریور ماه ۴۷.۴ درصد بوده است، بنابراین تعیین نرخ واقع‌بینانه برای خرید تضمینی موضوعی بدیهی است. در همین حال برخی از منتقدان برنامه خرید تضمینی دولت را به چالش می‌کشند اما با توجه به اهمیت این کالاهای استراتژیک در معیشت عمومی نمی‌توان به سازوکارهایی نظیر خرید تضمینی به جای قیمت تضمینی دل بست. با این حال تعیین قیمت منصفانه و واقعی نظیر آنچه امسال روی داد و دولت قیمت خرید تضمینی را در سال آینده ۲۹ درصد افزایش داد، می‌تواند مؤثر واقع شود.

سود آشکار

با توجه به قیمت ۱۷۰۰ تومانی خرید تضمینی امسال، اختلاف این قیمت با قیمت خرید تضمینی سال آینده (۲۲۰۰ تومان) ۵۰۰ تومان می‌شود. هرچند قیمت گندم در بازار به گفته دبیر اجرایی بنیاد ملی گندم کاران، بیش از ۲۲۰۰ تومان است اما اگر دلالان گندم را با قیمت خرید تضمینی ۲۲۰۰ تومان در ماه‌های آینده بفروشند، سودی معادل ۱۲۵۰ میلیارد تومان (برای فروش ۲.۵

برش ۲

میلیون تن گندم) نصیب آنان می‌شود. اما از سوی دیگر با توجه به افزایش قیمت خوراک دام برآورد می‌شود که نزدیک به ۲ میلیون تن گندم نیز جایگزین جو برای مصرف خوراک دام شده باشد. قیمت جو نیز در حال حاضر در بازار ۲۳۰۰ تومان است. خان محمدی با اشاره به این موضوع می‌گوید: با توجه به افزایش قیمت بذر، گندمی که کشاورزان نزد خود باقی گذاشته‌اند بیشتر برای بذر استفاده می‌شود. قیمت هر کیلو بذر برای تحویل به کشاورزان ۲۶۰۰ تومان تعیین شده است.

دولت بیشتر هزینه کند

توجیه اقتصادی تولید گندم این نیست که حتماً کشاورزان را مجبور کنیم گندم را به دولت تحویل دهند؛ البته قیمت تضمینی می‌تواند در افزایش سطح زیر کشت تعیین‌کننده باشد. علت کاهش خرید گندم، مناسب نبودن افزایش قیمت تضمینی با نرخ تورم است. حفظ منابع درآمدی باعث شد کشاورزان گندم را به بخش خصوصی بفروشند؛ اما گندم کالایی استراتژیک است و مصرف تولیدات حاصل از آن در کشور بیشتر از کشورهای دیگر است پس برای پایداری تولید این محصول مهم، باید استراتژی‌های تولید و خرید متناسب با اهمیت تولید تعیین شود. یکی از راهکارها برای اینکه هزینه بیشتری برای خرید تضمینی بر دولت تحمیل نشود افزایش عملکرد در واحد سطح است. اگر راندمان تولید افزایش یابد هزینه‌های تولید هم برای کشاورز کمتر خواهد بود و نیازی به افزایش مداوم قیمت خرید تضمینی نیست.

نگاه‌بخش خصوصی

امیر یوسفی
نایب رئیس
کمیسیون کشاورزی
انقلاب‌بازرگانی

دولت دوازدهم و کشاورزی

باوجود اعمال شدیدترین تحریم‌ها در سال‌های اخیر و از سویی بروز تنش‌های محیطی و شرایط سخت تولید به‌دلیل شرایط اقلیمی کشور، بخش کشاورزی توانست با اهتمام نسبت به حفظ و صیانت از منابع طبیعی و آب و خاک، توسعه صادرات و مدیریت بازار، توسعه صنایع کشاورزی و زنجیره‌های ارزش، دانش‌بنیان و توانمندسازی منابع انسانی، ارتقای بهره‌وری عوامل و منابع تولید و صرفه‌جویی در مصرف آب کشاورزی با افزایش مستمر تولید و ارتقای امنیت غذایی و خودکفایی در برخی از محصولات اساسی، امنیت و اقتدار کشور را ارتقا داده و به استقلال کشور کمک نماید. به لطف خدا

و با تلاش کشاورزان عزیز، همه‌ذی‌نفعان و حمایت تمامی مسئولان بویژه مقام معظم رهبری، ریاست محترم جمهوری، دولت، مجلس، نمایندگان محترم و با مدیریت راهبردی در وزارت متبوع، بخش کشاورزی به جایی رسیده که تولیدات آن نسبت به سال ۱۳۹۲ بیش از ۲۵ میلیون تن و به‌طور متوسط سالانه حدود ۴ میلیون تن افزایش یافته است. حدود ۹۰ درصد از ارزش مواد غذایی مورد نیاز و بیش از ۲۰ درصد اشتغال مولد و صادرات غیرنفتی را تأمین نموده و نرخ رشد ارزش افزوده آن در شرایط سخت اقتصادی کشور همواره مثبت بوده و در مواردی جریان رشد منفی سایر بخش‌ها را کرده تا نرخ رشد سایر بخش‌ها را جبران نموده و نرخ رشد اقتصاد کشور را مثبت نماید. براساس آخرین آمار منتشره نرخ رشد ارزش افزوده در بهار سال جاری مواد خام تولیدی بخش حدود ۶/۵ درصد رشد داشته است و با احتساب کسب و کارهای مرتبط با بخش کشاورزی، این بخش حدود ۳۲/۵ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور را به خود اختصاص داده و بدین جهت نقش شایان توجهی در فرآیند توسعه ملی ایفا می‌نماید. کسری تراز تجاری کشاورزی و غذا از حدود منفی ۸/۱ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۲ به نصف و به حدود منفی ۴ میلیارد دلار کاهش یافته است و این به معنای کاهش ۴ میلیارد دلار خروج ارز از کشور می‌باشد. این رشد و دستاوردها وقتی اهمیت بیشتری پیدا می‌نماید که مطالعات نشان می‌دهد شاخص بهره‌وری بخش کشاورزی در دولت تدبیر و امید ۲۰ درصد اضافه شده است.

خودتاکایی گندم با وجود کاهش بیش از نیم میلیون هکتار از سطح کشت، نه‌اینه شده و در چهار سال اخیر استمرار یافته است و نام کشور از لیست واردکنندگان و به‌عنوان دومین واردکننده گندم در جهان حذف شد و نان سفره مردم عزیز کشورمان با دسترنج موهوبان کشاورز خودشان تأمین گردید. با توسعه کشت پاییزه چغندرقدق و افزایش بهره‌وری نیشکر، تولید شکر در سال گذشته به بیش از ۲ میلیون تن رسید. با برنامه‌ریزی صورت گرفته و تمهیدات ایجاد شده و با توسعه کشت دانه‌های روغنی، خودتاکایی ۵۰ درصدی در ریل خود قرار گرفته و نوید عملی آن در بلند مدت را می‌دهد.

با تأکید بر تأمین و خدمات مولد و با تأکید بر ایجاد زنجیره‌های ارزش، حدود ۱۵ میلیون تن به‌ظرفیت صنایع تبدیلی و تکمیلی و فرآوری محصولات کشاورزی اضافه شد و این ظرفیت به ۵۲ میلیون تن و ظرفیت سردخانه ای کشور به ۴/۵ میلیون تن رسید.

کشت محصولات گلخانه‌ای به بیش از ۱۵ هزار هکتار رسیده است که نقش زیادی در کاهش مصرف آب، افزایش تولید، اشتغال قابل توجه فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و آزادسازی عرصه قابل توجهی زمین نیز شده است که این اراضی به تولید سایر محصولات راهبردی اختصاص خواهد یافت.

از سال ۱۳۹۲ توسعه پرورش میگو و سایر آبزیان در دستور کار قرار گرفت و ۱۶۳ هزارتن به تولیدات پرورشی اضافه شد. پرورش میگو با ۳۳ هزارتن افزایش به ۴۷ هزارتن رسید. پرورش ماهی در دریا به‌عنوان یک فناوری نوین در کشور پایه‌گذاری و مورد اهتمام جدی قرار گرفته است.

با رویکرد ارتقای بهره‌وری عوامل و نهاده‌های تولید در سال‌های اخیر، در مجموع در بیش از یک و نیم میلیون هکتار از اراضی کشور شبکه‌های آبیاری و زهکشی و سیستم‌های نوین آبیاری اجرا شده که در طول سه دهه گذشته بی‌سابقه بوده است. فاز اول طرح ۵۵۰ هزار هکتاری توسعه شبکه‌های آبیاری و زهکشی در استان‌های خوزستان و ایلام، در سطح ۳۰۰ هزار هکتار به اتمام رسید. علاوه بر آن عملیات اجرای این شبکه‌ها در سطح ۲۴۰ هزار هکتار در یازده استان مرزی با پیشرفت ۹۶ درصد در دست اجراست. اجرای پروژه‌های ۴۶ هزار هکتاری طرح آبرسانی دشت سیستان با پیشرفت بالای ۸۵ درصد از جمله دستاوردهای بخش کشاورزی است.

برای حفظ و صیانت از منابع طبیعی کشور با مشارکت مردم و سازمان‌های مردم نهاد، در بیش از دویست هزار هکتار از این عرصه‌ها، جنگلکاری صورت گرفته و بیش از ۲۰۰ میلیون اصله نهال تولید شده است. همچنین بیش از یک میلیون هکتار تحت پوشش عملیات آبخیزداری قرار گرفته است. در حوضه آبخیز دریاچه ارومیه بیش از ده هزار هکتار جنگل کاری شده و احیا و بازسازی بیش از ۹۰۰ هزار هکتار از کانون‌های بحرانی‌شن زار و نمک‌زار این حوضه در دست انجام است. همچنین تهیه و اجرای طرح مقابله با گردوغبار در سطح ۶۰ هزار هکتار در جنوب شرق اهواز در استان خوزستان و کانون‌های فراسایان بادی جازموریان در سطح ۷۰۰ هزار هکتار با مشارکت بخش خصوصی در حال اجراست.

بدیهی است تمامی این دستاوردها در شرایطی حاصل شده است که کشور تحت شدیدترین تحریم‌های اقتصادی دوره معاصر قرار داشته است و این مهم دست‌یافتنی نبود و پایدار نمی‌ماند مگر با همت و تلاش رزمندگان خط مقدم تولید که همانا تولیدکنندگان سختکوش و فداکار بخش کشاورزی و غذایی کشور هستند.

یادداشت

عبداللهدی رخشنده
معاون برنامه‌ریزی
و امور اقتصادی
وزارت جهاد
کشاورزی

شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران

فراخوان مناقصه عمومی دومرحله‌ای بازریابی کیفی (فشرده)

خرید تجهیزات سیستم پشتیبان ماهواره‌ای VSAT

شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران در نظر دارد مناقصه عمومی همزمان با ارزیابی کیفی (فشرده) خرید تجهیزات سیستم پشتیبان ماهواره ای VSAT به شماره (۲۰۹۸۰۵۰۱۵۰۵۵۵۵۷۱) را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکتها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

تاریخ انتشار مناقصه در سامانه تاریخ ۹۸/۷/۲۴ می‌باشد.

مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سایت: ساعت ۱۹ روز دوشنبه مورخ ۹۸/۷/۲۹.

مهلت زمانی ار سال پیشنهاد: ساعت ۱۷ روز دوشنبه مورخ ۹۸/۸/۱۳.

زمان بازگشایی پاکات: ساعت ۹/۳۰ صبح روز سه شنبه مورخ ۹۸/۸/۱۴.

اطلاعات تماس دستگاه مناقصه‌گذار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکتهای الف:

آدرس: تهران- فرودگاه مهرآباد- بلوار معراج- ساختمان شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران- اداره کل تدارکات

و تأمین تجهیزات ات- اداره قرار دادها. تلفن ۶۱۰۲۳۳۶۶.

۶ هزار میلیارد تومان برای همسان سازی حقوق بازنشستگان

رئیس سازمان برنامه و بودجه گفت: سال آینده برای همسان‌سازی حقوق بازنشستگان ۶ هزار میلیارد تومان اختصاص می‌دهیم. به گزارش مهر، محمدباقر نوبخت در حاشیه دوازدهمین جلسه ستاد بودجه سال ۹۹ با اشاره به اینکه در رو این جلسه به بخش مصارف که رو به افزایش است، پرداختیم اظهار داشت: قصد ما این است سال آینده سال رونق اقتصادی باشد و مجامع جهانی نیز پیش‌بینی کردند در سال آینده اقتصاد ایران با وجود تحریم‌های ظالمانه از رکود خارج می‌شود.

وی گفت: قصد داریم سال آینده هر چقدر می‌توانیم برای رشد اقتصادی در طرح‌های عمرانی سرمایه‌گذاری کنیم به همین دلیل برای اینکه رشد قابل ملاحظه‌ای داشته باشیم شامل ۵۳ درصد اعتبارات عمرانی را افزایش دادیم.

رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور افزود: از دو محل می‌توانیم رشد اقتصادی ایجاد کنیم که یکی از آنها با اشاره به اینکه پیش‌بینی می‌شود سال آینده حدود ۱۰۰ هزار نفر از

صادرات ۷۰میلیون تن کالای غیر نفتی

مهدی میراشرفی، رئیس کل گمرک ایران میزان صادرات کالاهای غیرنفتی در ۶ ماه نخست امسال را ۷۰ میلیون تن اعلام کرد و گفت: ارزش این کالاهای ۲۰ میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار است. به گزارش ایرنا، وی افزود: این میزان صادرات نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۲ درصد رشد داشته است. میراشرفی میزان واردات کالا در ۶ ماه نخست امسال را ۱۶ میلیون تن اعلام کرد و گفت: ارزش این کالاهای ۲۱.۳ میلیارد دلار بوده است. رئیس کل گمرک ایران اغلب کالاهای وارداتی را کالاهای اساسی، ضروری و مواد اولیه ماشین‌آلات خط تولید عنوان کرد و افزود: ۱۰ میلیون از این ۱۶ میلیون تن کالای وارداتی، کالای اساسی و ۶ میلیون تن آن شامل مواد اولیه و ماشین‌آلات خط تولید بوده‌اند. وی اظهار داشت: اکنون از نظر صادرات و واردات در نقطه سربه سر هستیم ولی اگر این تعدیل لحاظ نشود باز هم تراز تجاری کشور مثبت است.